

El poble del desert

“El meu planeta, Arrakis, és preciós quan el sol és a baix... Sobre la sorra es pot veure com sura l'espècia. Quan cau la nit, aterren les recol·lectores d'espècies. Els estrangers treballen contra rellotge per evitar la calor del dia. Ens espremen les terres davant dels nostres ulls. La seva crueltat amb el nostre poble és tot el que conec. Els nostres guerrers eren incapaçs d'alliberar Arrakis dels Harkonnen...”. Tota la història de *Dune* manté un paral·lelisme amb la història de la salvació en la Bíblia i amb els seus personatges clau, com ara Moisès, els profetes o Jesús de Natzaret. El baró Harkonnen té alguns trets similars al faraó en la història de Moisès o al rei Herodes en la de la persecució de Jesús, Maria i Josep, que van haver de fugir al desert, com la Jessica i el Paul. Fins i tot el duc Leto, com sant Josep, porta la seva família al desert i intenta protegir-la. Tots dos tenen qualitats similars, com la justícia, l'honradesa i la lleialtat. Els fremen són un poble perseguit i explotat, com els hebreus a Egipte. Per això esperen un messies que els conduirà cap a la llibertat, com Moisès, i així com ell, el Paul aprendrà a ser un líder al desert. **Esbrina** en quina muntanya rep Moisès la crida de Jahvè per alliberar el seu poble:

- Ararat Morià Sinaí Nebó Carmel Tabor

Mare i mestra

—Què cridaven? Ens assenyalaven.
—Lisan Al-Gaib, la veu d'un altre món. És com anomenen el messies. La Bene Gesserit ha fet la seva feina aquí.
—Donant corda a supersticions.
—Aplanant el camí, Paul. Aquesta gent fa segles que espera el Lisan Al-Gaib. Et veuen i veuen els senyals.

Lady Jessica és molt important en la vida del Paul i també té el seu lloc en les profecies d'Arrakis, que parlen de la mare de qui els conduirà al paradís. A més de sa mare, ha estat la seva instructora, iniciant-lo en l'autocontrol, la presciència i les capacitats de les Bene Gesserit. Manté un cert paral·lelisme amb Maria de Natzaret, ja que és la mare del Salvador i també patirà per la missió del seu fill. Maria no només és la mare de Jesús, és també la seva mestra, la qui li ensenya a llegir les Escriptures, a resar i a interpretar les profecies. Ella sap que és el Messies esperat pel poble d'Israel. I guarda tots els esdeveniments i senyals que observa en relació amb el seu fill: “Maria guardava tot això en el seu cor” (Lc 2,19).

Esbrina: A la Bíblia hi ha altres mares d'una gran importància per al poble jueu. Com es deia la mare del profeta Samuel?

- Eva Sara Raquel Joquèbed Anna Rut Betsabé

SEUS: Albacete, Almería, Àvila, Barcelona, Bilbao, Burgos, Cadis, Canàries, Cartagena, Ciudad Real, Còria-Càceres, Galícia, Getafe, Huelva, La Rioja, Lleó, Madrid, Mallorca, Menorca, Oriola-Alacant, Oviedo, Palència, Pamplona, Plasència, Salamanca, Sant Sebastià, Santander, Sevilla, Sigüenza-Guadalajara, Tarragona, Tenerife, Terrassa, Toledo, Tortosa, Urgell, València, Valladolid, Vic, Vitòria, Zamora.

Vocació i missió

“Què significa que puc ser l'Escollit?”, pregunta el Paul a la seva mare, després de la prova de la reverenda mare Gayus Gerendua. Amb el viatge cap a Arrakis, el Paul també comença un viatge a la recerca de la seva identitat i missió. Un viatge que passa pel desert, per les seves proves i temptacions, com el camí de Moisès, Joan Baptista o Jesús de Natzaret. La seva vocació com a líder no és triada per ell, com afirma el seu pare, recordant les paraules del seu avi, abans d'anar-se'n cap a Arrakis: “Un gran home no busca ser un líder. Està cridat a ser-ho i respon a aquesta crida.” Aprofundir en la vocació i ser fidel a la crida és també un camí de discerniment en el qual no tan sols es necessita el silenci al desert, sinó també l'acompanyament dels savis. En el cas del Paul, són la seva mare i l'Stilgar, el líder dels fremen. El poble també necessita discernir els senyals dels veritables profetes per no confondre'ls amb els falsos. Per això, una Bene Gesserit, la Missionara Protectiva, ha fet la seva feina semblant el desert amb les llegendes sobre el Lisan Al-Gaib i els senyals que l'acompanyaran. En el Nou Testament, sant Joan Baptista és el profeta del desert que aplanar i prepara el camí al Messies, a qui els profetes també van anunciar amb uns altres noms.

Esbrina quin altre nom del Messies significa “Déu amb nosaltres”:

- Emmanuel Fill de l'Home Crist Jesús

Posada en comú: La vocació, és una crida o una elecció?

“Perquè molts són cridats, però pocs són escollits” (Mt 22,14).

Aixeca la mirada

El profeta Isaïes no només anuncia el Messies, també anuncia la seva mare, Maria: “Doncs ara el Senyor mateix us donarà un senyal: la noia que ha d'infantar tindrà un fill” (Is 7,14). Si aixequem la mirada a Maria, ella sempre ens guiarà cap a Jesús, el seu fill. El patriarca de Lisboa ens recorda que la patrona per excel·lència de la propera Jornada Mundial de la Joventut és Maria, la noia que va acceptar ser la mare del Fill de Déu: “Ella es va aixecar i es va dirigir ràpidament a la muntanya per trobar-se amb la seva cosina Elisabet, portant-li així el Jesús que havia concebut. D'aquesta manera, ensenya als joves de cada temps i lloc a portar Jesús als altres que l'esperen, tant ara com abans!”.

“Ajudem-nos els uns als altres a aixecar-nos junts, i en aquest difícil moment històric serem profetes de temps nous, plens d'esperança.”

Francesc, Missatge per a la 36a Jornada Mundial de la Joventut

El milagro del Padre Stu

El amor en su lugar

Dune

Arde Notre Dame

Belle

Tengamos la fiesta en paz

Ainbo

Ciència-ficció, cinema i literatura

La ciència-ficció és un gènere molt popular en el cinema i sovint s'adapten obres literàries basades en la complicada relació dels humans amb la tecnologia i la ciència en el futur, tractant temes existencials i dilemes ètics. Un gènere que va començar a ser popular en els anys cinquanta, amb autors com Isaac Asimov o Arthur C. Clarke. Però la ciència-ficció no té només a veure amb el futur, ja que moltes vegades “és un reflex del món contemporani”, com afirma Denis Villeneuve. El director de *Dune* és un dels qui més s'ha endinsat en la ciència-ficció i ara ha adaptat la novel·la de Frank Herbert amb una proposta visual enlluernadora gràcies a la direcció de fotografia de Greig Fraser. Una pel·lícula somiada, dissenyada i rodada per a la gran pantalla. D'entre totes aquestes pel·lícules, **senyala** quines són del director Denis Villeneuve:

- Blade Runner 2049 La guerra de les galàxies Gattaca Arribal 2001: Una odissea de l'espai Interstellar Matrix

ORGANITZA:

COL-LABOREN:

XIX Setmanadecinema *«Aixeca la mirada»*

www.pastoraldejuventud.es/semanadecineespiritual

Dune

Denis Villeneuve, 2021

Sinopsi

Adaptació de la novel·la de ciència-ficció, *Dune* ens parla d'una època en què la humanitat s'ha escampat per tota la galàxia i en què tot l'Imperi depèn d'una espècia que permet els viatges espacials, però que només es troba a l'inhòspit planeta Arrakis, explotat pels Harkonnen. Hi viu un poble del desert, els fremen, que, oprimits, esperen un salvador que els conduirà a la llibertat, motiu pel qual la història té trets bíblics basats en la història de Moisès i en la de Jesús de Natzaret. I és que quan l'emperador lliura l'explotació de l'espècia a la Casa Atreides, el jove Paul descobreix que podria ser el Kwisatz Haderach, un líder messiànic que madurarà amb les proves del desert d'Arrakis, aprenent a ser un líder, alhora que busca la seva identitat i vocació.

Títol original: *Dune*. **Direcció:** Denis Villeneuve. **Guió:** Eric Roth, Denis Villeneuve, Jon Spaihts. Basat en la novel·la de Frank Herbert. **Gènere:** Ciència-ficció. **Fotografia:** Greig Fraser. **Música:** Hans Zimmer. **País:** EUA. **Durada:** 148 minuts. **Distribuidora:** Warner Bros. **Repartiment:** Timothée Chalamet, Rebecca Ferguson, Oscar Isaac, Josh Brolin, Jason Momoa, Stellan Skarsgård, Zendaya, Javier Bardem. **Qualificació per edats:** No recomanada a menors de 12 anys.

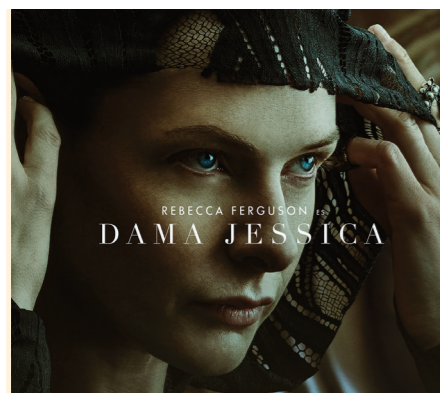

Personatges i valors

Assenyalen una o dues característiques que posseeixin els personatges. Poden ser positives o negatives. **Dialoguem:** Com ha evolucionat el Paul? Amb quines dificultats es troba a la recerca de la seva identitat i missió?

- Paul Atreides: _____
- Leto Atreides: _____
- Lady Jessica: _____
- Baró Harkonnen: _____
- Stilgar: _____
- Doctor Yueh: _____

Lleialtat, resiliència, valentia, responsabilitat, esperança, respecte, humilitat, honestetat, sacrifici, justícia, lideratge, cobdícia, egoisme, crueltat, supèrbia...

Frases per dialogar

Qui diu aquestes frases? Comenta amb els teus companys qui les diu i per què.

_____: *Som la casa dels Atreides. No hi ha cap crida que ignorem ni cap fe que traïm.*

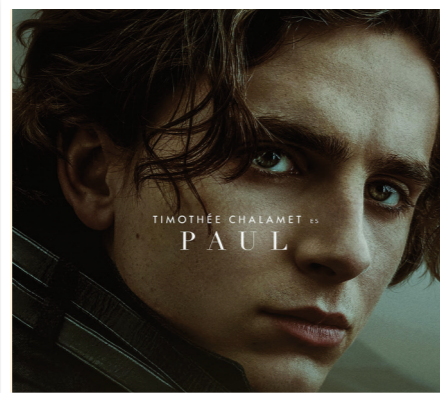
_____: *La por mata la ment. La por és la petita mort que condueix a la destrucció total. Afrontaré la meva por.*

_____: *Quan un regal no és un regal? L'emperador és un home gelós.*

_____: *Diuen que ets el Mahdi, però sembles un nen.*

_____: *Què significa que puc ser l'Escollit?*

_____: *Ara ets un dels nostres.*

Hans Zimmer

En una pel·lícula de ciència-ficció, no tan sols són importants la fotografia i els efectes visuals. Ho és també la banda sonora que acompanya i envolta tota la pel·lícula, fent-nos vibrar. Hans Zimmer és un dels compositors més innovadors de la indústria del cinema i amb *Dune* ha guanyat el seu segon Oscar a la millor banda sonora. No és la primera vegada que s'endinsa en el terreny de la ciència-ficció, i ha estat també nominat a l'Oscar per *Interstellar*. Però, a més, ha compost bandes sonores per a grans pel·lícules bèl·liques, com *The Thin Red Line* o les extraordinàries *Gladiator* i *El príncep d'Egipte*.

Investiga: Amb quina banda sonora va aconseguir el seu primer Oscar? _____

Una història d'esperança

L'arribada de la Casa dels Atreides a Arrakis no implica només un canvi en les relacions amb els fremen, sinó que està lligada a l'esperança d'un poble i a un canvi radical de l'Imperi. Un gir relacionat amb un escollit llargament esperat per les Bene Gesserit:

—*Vas decidir guiar-lo en la manera contravenint les nostres regles. Ell fa ús del nostre poder. Tant de potencial desaprofitat en un home. Se't va ordenar engendrar només filles i en el teu orgull vas pensar que podries engendrar el Kwisatz Haderach. Si ell és l'escollit té un llarg camí al davant. La seva mirada amb prou feines ha despertat. Però els nostres plans es mesuren en segles. Tenim altres opcions si falta a la seva promesa.*

—*No hi veus cap esperança?*

—*A Arrakis hem fet tot el possible per vosaltres. S'ha traçat un camí, esperem que no el desaprofiti.*

Lady Jessica va alterar els plans de les Bene Gesserit engendrant un nen amb el duc Leto que seria l'hereu de la Casa dels Atreides. Però el Paul podria ser aquell ésser únic i poderós, amb capacitat de veure tot el passat, present i futur. Aquell líder i mes-

tre esperat pels fremen que portaria no només la llibertat per al seu poble, sinó també la fertilitat i l'aigua a Arrakis, respectant el desert com a casa dels Shai-Hulud, els cucs que produeixen l'espècia. El baró Harkonnen esperava que el desert acabés amb mare i fill, però no tan sols això no passa, sinó que les habilitats profètiques del Paul creixeran a Arrakis, on sorgirà el germen del canvi de tot l'Imperi. Allà, acollit pels fremen, l'anomenaran amb el seu nom guerrer "Usul", la força de la base del pilar. A més, el Paul és conegut amb altres noms relacionats amb les seves qualitats o amb la seva missió. Quan arriba a Arrakis, el poble el rep cridant-li "Lisan Al-Gaib" i la seva mare li explica que és com anomenen el messià i que la profecia s'ha transmès gràcies a una Bene Gesserit que ha aplanat el camí: "Et veuen i veuen els senyals".

Esbrina què signifiquen:

- Kwisatz Haderach ▶ ◀ La veu d'un altre món
- Lisan Al-Gaib ▶ ◀ Professor, el qui ensenya el camí
- Mahdi ▶ ◀ El camí més curt
- Muad'Dib ▶ ◀ El qui ens guiarà al paradís

Veniu a buscar l'espècia

Durant molts segles l'Imperi ha explotat els recursos d'altres planetes, com l'espècia sagrada d'Arrakis, on viuen els fremen. Una espècia necessària per als viatges interestel·lars i la millora de les habilitats mentals. Els Harkonnen han explotat i perseguit el poble fremen i només pensen a obtenir més i més riqueses: "Que vinguin les nostres reserves d'espècia, però a poc a poc, no volem que es devaluï. Ara només tinc una exigència: beneficis", afirma el baró. No obstant això, l'arribada de la Casa Atreides podria canviar les coses:

—*El vostre poble i el meu tenen molt a oferir-se l'un a l'altre.*

—*Veniu a buscar l'espècia i us l'emporteu sense donar res a canvi.*

—*Sé que heu patit a mans dels Harkonnen. De maneua el que vulgueu, si és a les meves mans us ho donaré sense demanar-vos res.*

—*Això és el que demano: no busqueu els nostres sietch, no entreu a les nostres terres. El desert era nostre molt abans de la vostra arribada.*

Posada en comú: Actualment, hi ha regions explotades per grans corporacions en connivència amb països que promouen el neocolonialisme? És important reciclar els nostres mòbils?

Avui en dia, hi ha recursos i matèries primeres necessaris per al desenvolupament de les grans potències mundials que molts cops es troben en països en vies de desenvolupament, que són explotats sense rebre gairebé cap benefici. Són, de vegades, l'origen de nombroses guerres i conflictes. **Investiga i relaciona** aquestes primeres matèries amb el seu país d'origen:

- Petroli ▶ ◀ Níger
- Gas natural ▶ ◀ Uganda
- Coltan ▶ ◀ Guinea-Conakry
- Cobalt ▶ ◀ República Centreafricana
- Bauxita ▶ ◀ República Democràtica del Congo
- Urani ▶ ◀ Sudan
- Coure ▶ ◀ Nigèria
- Or ▶ ◀ Algèria

L'aigua, font de vida

L'aigua a Arrakis és un tresor tan cobdiciat com l'espècia. Sense els destil·latges ningú pot sobreviure al desert. Els fremen han desenvolupat sistemes complexos de retenció i filtratge de l'aigua per sobreviure a Arrakis, observant els animals i plantes del desert. La doctora Liet Kynes li ensenya al Paul una antiga estació ecològica experimental i li explica: "Es van crear per alliberar l'aigua retinguda sota la sorra. Arrakis podria haver estat un paradís. Els treballs havien començat, però llavors van descobrir l'espècia i ja ningú va voler que desaparegués el desert."

Al nostre planeta l'aigua també és un recurs cobdiciat i, a causa del canvi climàtic i dels processos de desertització, serà un dels recursos que generi més conflictes i enfrontaments en un futur no gaire llunyà. Però l'escassetat també incentiva la creativitat i l'enginy, que porten a dissenyar diversos dispositius per recollir i retenir l'aigua:

Senyala quin està inspirat en un arbre d'Etiòpia i **fes un treball** sobre un d'ells:
 WatAir Warka Water Atrapa-boires Kumulus-1 Roots Up

Reflexió i posada en comú: Tot i la gran quantitat de recursos naturals dels quals disposa l'Àfrica, el continent continua sent el més pobre del planeta. Existeix una "maledicció" dels recursos? Com es podria revertir aquesta situació?

Sabies que...?

L'Àfrica és el continent amb més recursos naturals. No tan sols té nombrosos minerals necessaris per al desenvolupament tecnològic, sinó que també té un 24% de les terres cultivables del món i les principals reserves d'aigua subterrània del planeta. Un recurs que, amb l'escalfament global, serà cada vegada més imprescindible i l'escassetat del qual serà l'origen de conflictes pel seu accés i control. Hi ha zones molt fèrtils al voltant de les conques hídriques. Destaquen diversos aqüífers precisament localitzats en deserts, com el de Núbia, on se situa l'aqüífer Nubi, a la conca del riu Nil i que ocupa part del subsol del Sudan, Egipte, Líbia i el Txad. I també l'aqüífer Albià, al desert del Sàhara, que ocupa part del subsol d'Algèria, Líbia i Tunísia.